

tværtimod søge at løse de gamle Baand og føre det hele Forhold hen imod en hel ny Ordning. Jeg har aldrig talt om, saaledes som det ærede Medlem paastod, at Præsterne ikke skulle lære Folketirkens Tro, men derimod har jeg talt imod og advaret imod, at Staten vedblev at forektrive, hvilken Tro der skulde læres i Kirken. Hvorledes Kirketroen for Fremtiden skal fastsættes og overholdes, er et Spørgsmaal, som vi hidtil ikke have havt med at gjøre, og som vi vanskeligt for det Første ville komme til; men hvad vi derimod have at gjøre med, er, at det ikke bliver Ståten, som kommer til at bestemme det, Noget, som desto værre hidtil altfor meget har været Tilfældet. Naar det ærede Medlem saaledes bestandig bliver ved med at fastholde, at Præsterne ere Statsembedsmænd og ikke Andet, saa forstaaer jeg det ikke. Det forekommer mig, at det er blevet fra flere Sider saa klart paavist som vel muligt, at her er netop et Forhold, som ikke kan gaa op i Ståten, og naar han siger, at hvis man f. Ex. i Henseende til Retskrederne vilde bestemme, at Borgerne skulde have Lov til at vælge Dommerne, saa maatte man ogsaa kalde disse Kredsenes Embedsmænd, saa vil jeg dertil svare, om det ærede Medlem tror, at nogen Stat vil tillade Borgerne at vælge de Mænd, der skulle domme i deres Sager, saaledes som de Præster, der skulle være deres Sjælsørgere. Jeg tror ikke, at man nogenstunde, saaledes som man overlader det til Folk at løse Sognebaand og slutte sig til hvilken Præst de ville, ogsaa vil overlade det til dem at vælge den Mand, der skal domme i den enkelte Sag; men det vidner jo om, at der her er et helt andet Forhold tilstede. — Til det ærede Medlem for Nørresundby (Zahle) maatte jeg dog maasse sige, at det var mig fuldstændig umuligt at forstaa, hvorledes han nu i Dag kunde komme til den Slutning, hvortil han kom, og hvorledes det kunde passe til, hvad han ellers tidligere har talt om. Saavidt jeg veed, har han hidtil ønsket en Adskillelse mellem Stat og Kirke, men i Dag forekommer det mig, at han advarede bestemt imod at stille en fri Kirke over for Ståten. Det forekommer mig ogsaa, at naar han til Slutning sagde, at han vilde stemme for det Underendningsforslag, der er

stillet af det ærede Medlem for Svendborg, saa maatte han dog se, at der ved dettes Betagelse gjøres Indgreb netop i Noget, som han, saavidt jeg har kunnet mærke, altid har været imod, at Ståten skulde gjøre Indgreb i, nemlig i Forholdet mellem Menigheden og dens Præst. Der er jo her ikke blot Tale om en Rønningssag; thi var det saa, saa skulde jeg give min Sidsmand tilvenstre (Wissen) Ret i, at det var en mindre vigtig Sag, som man kunde gaa lettere hen over, men der er tillige Tale om en Grundtanke af meget stor Betydning, nemlig om Lovgivningsmagtens Ret til at gribe ind i den personlige Frihed og til at hæmme det, som man kalder den moralske Evang. Det er et Spørgsmaal, som kan have store Følger, og jeg i det Mindste kjender endnu ikke noget Land, hvor man har givet en Lov af den Beskaffenhed, som den, man her stiller Forslag til. Da selve Hovedspørgsmaalet — det egentlige Lovforslag — har været paa Bane, maatte jeg maasse føie et Par Ord til om min personlige Stilling til Sagen. Jeg agter at stemme for det Hovedforslag, som er stillet af det ærede Medlem for Svendborg, idet jeg foretrakker dette for det Lovforslag, som er kommet til os fra Landstinget, men dernæst vil jeg, hvis dette Forslag vedtages, og altsaa kommer til at foreligge til endeligt Afstemning, ligesom forrige Aar stemme imod det. Vel ser jeg, at Sagen, hvis min Stemme kommer til at høre til Flertallet, derved forhindres fra at komme i Fællesudvalg, men dette anser jeg, som Sagen nu staar, ikke for nogen stor Ulykke; jeg tror, at denne Sag er af saa stor Betydning, og at Modsætningerne staa saaledes imod hinanden, at Forhandlingerne i Fællesudvalget meget lettere vilde kunne forvalte hele Sagen end føie til et virkeligst ønskeligt Resultat. Jeg kan ikke se rettere, end at det Forsøg, man har gjort paa Løsningen af denne Sag i denne Samling, er strandet ved den Modsætning, som ogsaa i Aar har vist sig mellem de to Thing, og jeg skulde derfor ikke have Noget imod, om den nu var til sin sidste Forhandling for i Aar.

Th. Nielsen: Med Hensyn til hvad det ærede Medlem for Belle Amts Ste Balg-